

Titel: Kapitel XIII.

Citation: "Kapitel XIII.", i *Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r04-shoot-chptrd1e23690/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

1751 § 4 med de dertil sig sluttende Reskripter.

Reglen i § 126 er en naturlig Følge af, at Bevisbedømmelsen er fri. Ligeledes i Civilprocessen er „Overlyst“ og „Overkon“ bortfaldet.

§ 127.

Naar det i Slutningen af denne Paragraf hedder, at Reglerne om Tvangsmidler mod Vidner kun hjaedent kunne erstattes, vilde Syns- og Skønsmand „med de fornødne Væmpelser“, tænkes der herved særlig paa, at medens Vidner kun hjaedent kunne erstattes, vilde Syns- og Skønsmand ofte kunne erstattes, og der vil derfor efter Omstændighederne kunne være mindre Grund til Anvendelse af strænge eller langvarige Tvangsmidler (særlig Julepørring) overfor Syns- og Skønsmand end overfor Vidner, ligesom saadanne Tvangsmidler efter Omstændighederne kunne være mindre formaalsfæstelige til Fremkaldelse af en Virksomhed af den særlige Art, som Synet eller Skønnet kræver, end til Fremkaldelse af en simpel Vidneforklaring.

§ 128.

En Regel som i den nærværende Paragraf optagne fandtes ikke i det tidligere Forslag. Paa Grund af den praktiske Betydning af det Tilfælde, den omhandler, bør den dog neppe sættes i en Modifikation af Straffeprocessen, jfr. ogsaa N. L. § 210.

§ 129.

Medens man som ovenfor S. 81—82 omtalt, har undgaaet at paalægge en udtrykkelig Vidnepligt overfor Politiet, har man ment at burde bibeholde den i det tidligere Forslag hjemlede Vejledning for Politimesteren til i paatrængende Tilfælde under Bødbetvang at tilkalde Syns- og Skønsmand. Der er nemlig her paa den ene Side ikke den samme Fare for Misbrug af en saadan Bestemmelse som af en Bestemmelse om Vejledning til Vidne-Indkaldelse, medens det paa den anden Side kan være af den største Betydning for den hele Underforskning, at særlig tilkaldte Sagkyndige (j. Ets. Retslagen) saa Lejlighed til at besigtige eller undersøge formentlige Spor af en begaaet Forbrydelse, medens det endnu er Tid. Den Erklæring, der kan afkræves de saaledes af Politiet tilkaldte Skønsmand, vil dog forst være at bevidge, naar disse senere møde til Afhøring inden Retten (jfr. § 125), hvorhos det er paalagt Politimesteren snarest muligt efter saadan Tilfaldelse af Sagkyndige at

henvende sig til Retten med Meddelelse om det Sæte, ligesom der endelig i § 200 er givet de Tilfaldte Lejlighed til for Retten at forebringe deres mulige Klager over formentlige Overgreb fra Politiets Side.

§ 130.

De her givne Regler om Hestegodtgørelse og Bederlog afsvige noget fra Reglerne i det tidligere Forslag (jfr. dets § 164).

§ 131.

I Kraft af den her givne Regel vilde navnlig følgende Paragraffer finde Anvendelse ogsaa paa Syns- og Skønsmand: § 100, de tre sidste Stykker; §§ 102, 104, 105, 1ste Stykke, 107 og 112, de to sidste Stykker; til §§ 98, 99 og 100, 1ste Stykke, er der udtrykkelig henvisning i § 118, 1ste Stykke; til §§ 101 og 103 i § 124, 3dje Stykke; til §§ 106 og 113 i § 127; til §§ 108 og 109 i § 124, 2det Stykke).

Kapitel XIII.

Beslaglæggelse.

Om Reglerne i dette og det følgende Kapitel (Ranfagning) gælder, at de vel i Formen afsvige en Del fra de tilsvarende Bestemmelser i det tidligere Forslags 2det Afsnits 1ste Kapitel, men at de i Realiteten væsentlig bæres af de samme Betragtninger som dette, og det endog i saa høj Grad, at det ved nærmere Betragtning vil findes, at næsten hver eneste Regel i de nævnte to Kapitler har sit bestemte Forbillede i det tidligere Forslag.

Hjemeget med Samarbejdelsen har været at opnaa større Overfluelighed i Ordningen og større Simplicitet i Udbyrdsmaaden, og dels derved, dels ved at opgive enkelte Distinktioner og Betingelser, der kun vilde blive Distinktioner og Betingelser paa Papiret, at lægge Reglerne noget bedre til Rette for den praktiske Brug. Det maa i saa Henseende erindres, at der her er Tale om straffeprocessuelle Magtmidler, om hvilke der bliver Spørgsmaal paa et Tidspunkt, hvor man i Reglen endnu befinder sig paa Formodningernes Stadium og derfor ofte maa handle efter et mere eller mindre usikkert Skøn, og om hvilke der derhos som oftest maa tages Beslutning uden lang forudgaaende Overvejelse og Underforskning. Som en Følge heraf bør disse

Regler gives med saa brede Linier, at de kunne indeholde en virkelig Vejledning for det hurtige praktiske Skøn, og i Forbindelse dermed kunne sætte virkelige og ikke blot nominelle Skranter for mulige Tilhøjeligheder til Misbrug, Hensynsløshed eller Overdrivelse. — Med Hensyn til Hovedindholdet af Kapitel XIII, hvis Overskrift „Beslaglæggelse“ ikke er udtømmende, men hentet fra den mest fremtrædende Del af Indholdet, skal i Klarhed følgende bemærkes:

Det Offentlige maa under en Straffeprocess have Ret til at komme i Besiddelse af følgende 3 Grupper af Ting:

- 1) Ting, der antages at være af Betydning som Bevismidler;
- 2) Ting, som antages at burde konfiskeres;
- 3) Ting, som ved Forbruddet ere travnede Nogen, af hvem de kunne kræves tilbage.

Forjaavridt man nu veed, hvor Ting af disse Arter befindes sig, og har faktisk Afgang til dem, vil der, som Erfaringen tilstrækkelig viser, i Reglen ikke behøves nogen særlig straffeprocessuel Akt som Grundlaag for at tage dem i Besiddelse. I Reglen vil nemlig Forholdet være det, at enten Ingen gør Fordring paa dem (i. Eks. naar man paa Gærningsstedet finder de til Ildførelsen brugte Redskaber, hvis Ejer er ubekendt), eller at vedkommende Ejer udtryffeligt eller stilltændigt samtykker i, at Politiet forelsbig tager dem i sin Varetag.

Forjaavridt imidlertid den, i hvis Besiddelse Ting af de nævnte Arter befindes sig, protesterer imod, at de berøves ham, eller, efter at have ubleveret dem uden Indsigelse, bagefter udtryffeligt kræver dem tilbage, bliver der dermed Spørgsmaal om et virkelig Indgreb i den Privates Raadighedsfjære (Beslaglæggelse, Paalæg). Denne maa selvfølgelig være bunden til visse Former og Begrænsninger, og herom giver nærværende Kapitel Regler.

Beslutningen om Indgreb af angivne Art maa som almindelig Regel tages af Retten (§ 133). Uden Retsbeslutning maa Politiet kun beslaglægge, hvor der er periculum in mora, og derhos kun med følgende tre Begrænsninger:

- a. Rettens Stadsfæstelse skal indhentes inden 24 Timer (§ 133, 1ste Stykke).
- b. Politiet er ubetinget udelukket fra at beslaglægge et trykt Skrift alene paa Grund af dets Indhold (§ 133, 2det Stykke).
- c. Hvor Politiet har beslaglagt Papirer o. lign., maa det indskrænke sig til at tage disse i Forvaring, idet det ubetinget er forbeholdt Retten at foretage det første Gennemsyn af Papirer, saavel som at

aabne Breve og andre luffede Dokumenter (§ 139).

Da straffeprocessuelle Indgreb selvfølgelig aldrig bør gaa videre end strengt nødvendigt, foreskrives i § 134, at man efter Omstændighederne bør undlade Beslaglæggelse mod Besidderens Løfte om paa Opfordring at forevise, fremlægge eller medbringe Tingen (om Tvangsmidler, hvis Løftet ikke opfyldes, se § 135).

I det Foregaaende er forudsat, at man haade vidste, hvor Tingen var og havde faktisk Afgang til at tage den. Ofte kan imidlertid Forholdet stille sig saaledes, at man vel veed, hvem der har Raadighed over Tingen, men ikke veed, hvor den er gemt, eller i alt Fald ikke har fri Afgang til det Sted, paa hvilket den befindes sig. I saa Fald kan det naturligtvis være Spørgsmaal om Foretagelsen af en Raansagning (herom næste Kapitel). Men enten kan en saadan vise sig frugtløs, eller man kan finde dens Foretagelse usforholdsmæssig besværlig eller af andre Grunde ubelig. (Tilstedeværelsen af en Egh paa det Sted, hvor Raansagningen skal foregaa, den lette Afgang til at forjulle Tingen fra det ene Sted til det andet etc.) For saadanne Tilfælde giver § 135 Retten — ikke Politiet — Afgang til under samme Tvang som foreskrevet med Hensyn til Bidner at paalægge den Vedkommende at komme frem med Tingen. At saadant Paalæg først er forsøgt, udelukker ikke, at der bagefter kan foretages en Raansagning efter samme Ting.

Endvidere indeholder Kapitelet særlige Forrifter med Hensyn til Beslaglæggelse af Embedsakter og private, hos offentlige Myndigheder beroende Dokumenter (§ 136), samt med Hensyn til Post- og Telegrafforjendelser (§§ 137 og 140), og endelig Regler om Behandlingen af Ting, der ere tagne i Rettens Bevaring, hvad enten de nu ere komne der paa den ene eller den anden Maade (§ 138) samt om saadanne Tings eventuelle Tilbagelevering (§ 141).

Reglerne om Beslaglæggelse af Sigtedes hele Formue, naar denne undrager sig Forfulgning, saavel som om Beslaglæggelse af en Mistants Gods til Sikkerhed for Sagsomkostninger eller Erstatningsansvar — altsaa Foranstaltninger med et helt andet Formaal end de her omtalte — findes i Kapitel XVIII. Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 133.

Naar der her tales om „Beslutning“ om Beslaglæggelse, vil dette altsaa sige en af

Retten truffen Bestemmelse, som optages i Retshogen (§ 72), som ikke behøver at være ledjaget af Grunde (§ 95, 2det Stykke), og som kan gøres til Genstand for Rætt i Medfør af § 346. Naar der ikke er forlangt „Kendelse“ (=: en Bestlutning med Præmissjer), er dette begundet i, dels at Beslaglæggelse i mange Tilfælde vil være Konsekvensen af en allerede afgiven Kendelse, dels at den i alt Fald gerne vil forløse sig selv, naar henjes til den Situation, hvorunder den er afgiven, hvortil yderligere kommer, at der i § 141 er givet den, der mener at have Ret til at fordringe Tingene tilbage, Afgang til, naarjohmhelst han vil, at fordringe „Kendelse“ for et Afgang paa Begæring om Tilbagelevering.

Ifølge Reglerne i §§ 50—52 vil den Ret, hvorom der her bliver Spørgsmaal, ordentligvis være Underretten paa det Sted, hvor vedkommende Ting befunder sig, jfr. dog herved § 65.

§ 134.

Den her givne Regel vil i Ets. kunne finde jævnlig Anvendelse paa Handelsbøger saavel som paa mangfoldige Ting, der tjene Tjenerne til dagligt, personligt Brug (Klædningsstykke etc.), og som de derfor efter Omstændighederne daarlige kunne undvære i hele den Tid, Underjagelsen staar paa. Den her omtalte Sikkerhed maa nærmest behandles efter Analogien af Reglerne i §§ 174 og 175.

§ 135.

Den i 1ste Punktum af nærværende Paragraf hjemlede Fristagelse refererer sig kun til saadanne Ting, som den Paagældende er kommen i Besiddelse af i Kraft af et af de særlige Forhold, der begrunde de i § 99 ommeldte Undtagelser fra Vidnepligten, eller hvis Ublevering vilde udjette den Paagældende for Tab af borgerlig Agtelse eller Veljærd (§ 100). Der kan eventuelt forlanges Vidneed af den Paagældende paa, at hans Begæring er saaledes begrundet.

De i 3dje Punktum ommeldte Tvangsmidler (jfr. § 113) kunne selvfølgelig anvendes saavel med Hensyn til de i Medfør af 1ste Punktum givne Paalæg, som med Hensyn til de i Medfør af 2det Punktum givne. En særlig Forudsætning er, at det er givet, at den Paagældende raader over Tingene. Benægter han dette, og kan andet Bevis ikke føres, kan der forlanges hans Ed paa, at han taler Sandhed. Det var i det tidligere Forslags tilsvarende Regel (§ 120) bestemt, at Tvangsmidler først skulde kunne anvendes, naar Aanjagning havde vist sig

frugtesløs. Man har imidlertid ikke fundet tilstrækkelig Grund til at beholde denne Begrænsning. Det kan paa Forhaand være givet eller overvejende sandsynligt, at Aanjagning vil vise sig frugtesløs, eller det kan efter Omstændighederne være rimeligt, at man i Ets. ved en ringe Bøde kan overvinde den Paagældendes Modstand.

Det i denne Paragraf omhandlede Paalæg maa i øvrigt kunne givne ikke blot med Hensyn til bestemte Ting, som kunne individuelt beskrives, men ogsaa med Hensyn til de Ting, der overhovedet indenfor en nærmere Fremtid i Ets. maatte blive fundne paa et bestemt Sted eller pantfattede eller givne i Forvaring af en bestemt Person; men selvfølgelig maa det, forinden noget Tvangsmiddel i saa Tilfælde kan anvendes, være givet, at saadanne Ting virkelig senere ere fundne af eller pantfattede eller deponerede hos den Paagældende.

§ 136.

Medens det under Hensyn til den Samvirken, der bør finde Sted mellem alle offentlige Myndigheder overalt, hvor det gælder Varetagelsen af offentlige Interesser, er naturligt, at ikke blot Retten, men ogsaa Overretslageren og Politimesteren kan forlange Genpart af Embedsafter, der antages at kunne give Oplysning om en Forbrudelse, og ikke netop have Karakteren af Embedshemmelighed, stiller det sig anderledes med Hensyn til private Dokumenter, der af en eller anden Grund ere givne i offentlige Myndigheders Varetægt. De paagældende Private bør være garanterede mod, at de dem tilhørende Dokumenter forholdsvis dem ifølge et rent administrativt Arrangement mellem vedkommende Myndighed og Politiet, og de paagældende Myndigheder paa deres Side maa dækkes imod Ansvar for uberettiget Tilbageholden og Ublevering af Privates Dokumenter. Forudsætningen for saadanne Dokumenters Ublevering til eventuel Brug under en Strafproces bør derfor ubetinget være en Kendelse af Retten, og det saameget mere som den Jære for Forsiktede, Tilintetgørelse eller lignende, der med Hensyn til Ting i Privates Besiddelse kan retfærdiggøre en foreløbig Beslaglæggelse fra Politiets Side, her i langt ringere Grad vil træde frem. Om Rettens Pligt til at underrette vedkommende Private om Dokumenters Tilbageholdelse se § 140.

§ 137.

Dels Hensynet til den betydningsfulde Rolle, som Breve og andre Postforsendelser

eventuelt kunne spille som Bevis- eller Kollisionsmidler i en Straffesag, dels den Omstændighed, at de normalt kun ganske forbigående befinde sig i Postvæsenets Besiddelse, gør det nødvendigt at udfordre dem fra den almindelige Regel i § 136, 2det Stykke, og i Forbindelse med Telegrammer undergive dem visse særlige Regler. Disse kunne imidlertid ikke begrænses til Forsendelser, der direkte fremtræde som bestemte for eller hidrørende fra Sigtede, men maa, hvis ikke Afgang til Omgaaelse skal ligge lige for Haanden, ogsaa omfatte Forsendelser, der udvortes fremtræde som baade hidrørende fra og bestemte for andre end Sigtede, naar der er Grund til at antage, at disse andre, hvad enten det nu sker med eller uden deres Vidende, fungerer som Mellemmand. Reglerne kunne derhos ikke begrænses til at angaa bestemte individualiserede Forsendelser, men Afgang maa gives til at sikre sig Forsendelser til og fra bestemte Personer overhovedet. Opgaven maa i øvrigt være paa den ene Side at sikre Retshandhavelsens Interesse, paa den anden Side at afværge, at der gøres større Indgreb i Post- og Telegramforsendelsens Sikkerhed og Hemmelighed end strengt nødvendigt. Den første Del af dette Formaal søges opnaaet ved ikke blot at give Retten Afgang til Beslaglæggelse, men ogsaa at give Politiet Ret til i paatrængende Tilfælde at foranledige, at Forsendelserne foreløbig tilbageholdes, indtil Rettens Afgørelse kan faas. Den sidste Del af Formaalet søges opnaaet ved at kræve Retshandhavelse som Grundlag for en egentlig Beslaglæggelse (§ 137, 1ste Stykke), ved ubetinget at begrænse den foreløbige Tilbageholdelse, der alene grundes paa et Paalæg af Politiet, til et Udbrum af højst 3 Dage (§ 137, 2det Stykke, en Regel, der ikke fandtes i det tidligere Forslag), ved overhovedet at udelukke de her omhandlede Indgreb, hvor Taten kun er om Politifagere (§ 137, 1ste Stykke), ved ubetinget at forbeholde Retten Røbningen af lukkede Forsendelser (§ 139) samt ved at foreskrive, at Forsendelser, der vise sig uden Betydning for Sagen, skulle befrires videre, og at der, saa snart de kan uden Skade for Undersøgelsen, skal gives Vedkommende Underretning om, hvad der holdes tilbage (§ 140).

§ 140.

Reglen i 1ste Punktum er affattet med udtrykkelig Henvisning til, hvad der udelæres til Retten af Post- eller Telegramnet, men bør efter Omstændighederne analogt anvendes med Henvisning til andre Papirer af

lignende Art, der beslaglægges under Forhold, som gøre de samme Foranstaltninger ondtelige, saaledes f. Eks. naar Breve beslaglægges hos den, der har faaet i Gærv at affende dem, eller i Adressatens Hjem, inden denne endnu er blevet bekendt med deres Ankomst.

Kapitel XIV.

Ranfagning.

Om dette Kapitels almindelige Forhold til det tidligere Forslag se de indledende Bemærkninger til det foregaaende Kapitel.

Med Henvisning til de enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§§ 142 og 143.

Som det vil ses, har Udkastet opgivet den Hovedsøndring, der laa til Grund for de tilsvarende Paragraffer i det tidligere Forslag (§§ 112 og 113—§ 114), nemlig mellem de Tilfælde, hvor Ranfagningen gaar ud paa at søge efter Spor og Bevismidler overhovedet, og dem, hvor der skal søges efter bestemte Spor eller Bevismidler, af hvilke Ranfagningsarter den sidstnævnte i det ældre Udkasts Motiver betegnes som meget mindre betænkelig end den første og derfor ikke knyttet til saa strenge Betingelser. Man har nemlig ment, dels at Udtrøkket „bestemte Spor“ i sig selv er utydligt, dels at den nævnte Søndring i hvert Fald ikke egnede sig til Hovedsøndring for den praktiske Anvendelse, idet denne stadig vil staa liggeoverfor alle mulige Nuancer af Formodninger, der kun i Kraft af en Vilkaarlighed ville kunne jøndres i Formodninger af generel og Formodninger af speciel Karakter. Man tænke f. Eks. paa en Situation, hvorunder der er visse Grunde til at antage, at der hos en ikke Sigtede vil kunne findes Spor, samt at der endvidere paa Forhaand er nogen Grund til at vente, at disse Spor netop vil være af en bestemt Art (f. Eks. Blodpletter, en Ting's Anbringelse paa et bestemt Sted etc.), samt det paa den anden Side ingenlunde er usandsynligt, at de kunne være af en ganske anden Art. Tager man alle Tilfælde af denne og lignende Art ind under Kategorien „bestemte Spor“ (det tidligere Forslags § 114), bliver Agangen til Ranfagning hos alle Sigtede altså omfattende (jfr. Ordene: „for en hvilken som helst Forbrydelse“, altså